

PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBA

PRAVIDLA A STANDARDY PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ ČINNOSTI

2021

OBSAH

Úvod.....	3
Struktura dokumentu	3
Definice pojmů	3
Poslání a cíle Probační a mediační služby	5
Motto.....	5
Poslání Probační a mediační služby.....	5
Cíle probační a mediační činnosti.....	5
Pravidla probační a mediační činnosti	6
Služba se řídí restorativním přístupem.....	6
Služba vytváří předpoklady k realizaci odklonů v trestním řízení nebo uložení alternativního trestu	6
Služba je součástí systému zacházení s pachateli i systému poskytování pomoci obětem trestných činů.....	6
Rámcem činnosti Služby je dán zákonem a dalšími relevantními předpisy	7
Služba vykonává činnost profesionálně a nestranně.....	8
Standarty probační a mediační činnosti.....	10
Postavení a práva pachatelů a obětí trestných činů	10
Pachatelé a oběti trestných činů mají právo na poskytování informací.....	10
Pachatelé a oběti trestných činů mají právo podat stížnost.....	10
Služba je dostupná pro pachatele a oběti trestných činů.....	10
Vedení případu.....	11
Služba usiluje o zapojení pachatelů, obětí trestných činů a komunity do řešení situace spojené s trestným činem	11
Každý případ je veden odpovědným pracovníkem.....	11
Činnost Služby je realizována ve vhodném prostředí	12
Služba má stanoveny postupy pro zahájení i ukončení spolupráce s pachatelem nebo obětí trestného činu	12
Služba vychází při své činnosti z objektivních informací	12
Služba zohledňuje individuální potřeby pachatelů i obětí trestných činů	12
Služba realizuje činnosti včas	13
Služba vede transparentní dokumentaci o případové práci.....	13
Případová práce s pachateli.....	14
Pracovník Služby pracuje s pachateli strukturovaně a s jasným cílem	14

Pracovník Služby analyticky a strukturovaně pracuje s riziky a potřebami pachatele ..	14
Případová práce s oběťmi trestného činu.....	15
Služba nabízí a realizuje pomoc obětem trestných činů.....	15
Výstupy z případové práce.....	15
Služba zpracovává podklady pro rozhodování orgánů činných v trestním řízení.....	15
Řízení a provoz Služby	16
Služba stanovuje metodické postupy v odborných agendách	16
Služba podporuje odborný rozvoj zaměstnanců.....	16
Služba zajišťuje metodické vedení pracovníků Služby	16
Služba zajišťuje péči o pracovníky Služby a dbá na prevenci syndromu vyhoření	17
Služba zajišťuje odpovídající podmínky pro výkon činnosti	17
Služba má systém pro řízení rizik a předcházení rizikům	18
Zvyšování kvality	18
Služba zajišťuje kontrolu kvality probační a mediační činnosti	18
Služba ve své činnosti aplikuje nejnovější poznatky	18

ÚVOD

Pravidla a standardy probační a mediační činnosti definují garantovanou úroveň výkonu probace a mediace na všech střediscích Probační a mediační služby (dále jen „**Služby**“), vycházejí z principů restorativní justice, reflektují národní i mezinárodní dokumenty v oblasti trestní politiky.

Služba během své činnosti postupně vytvářela a aktualizovala interní předpisy. Výkon odborných činností se od roku 2012 řídil metodickými standardy pro jednotlivé oblasti činnosti, které obsahovaly jak obecná pravidla a standardy činnosti, tak podrobnější metodické postupy. Postupně se ukázalo, že je účelné vytvořit ucelený samostatný dokument obsahující závazná obecná pravidla a standardy činnosti Služby a podrobné pracovní a metodické postupy zpracovat v samostatných dokumentech dle jednotlivých specializovaných činností. V rámci aktualizace interních předpisů v souvislosti s legislativními změnami, které byly přijaty během roku 2021, byl vytvořen tento samostatný dokument, který dává obecný závazný rámec činnosti Služby.

STRUKTURA DOKUMENTU

Dokument nejdříve definuje základní poslání a cíle Služby, jak vyplývají z právních předpisů upravujících činnost Služby, a jaký závazek na sebe tato instituce ve vztahu ke společnosti a jejím jednotlivým členům bere.

V části Pravidla probační a mediační činnosti jsou pak obsaženy základní průřezové principy vyplývající jak z vnitrostátních právních předpisů, tak z mezinárodních dokumentů. Tato pravidla určující hodnotové nastavení Služby.

Dále jsou definovány základní standardy probační a mediační činnosti rozčleněné do částí zabývajících se: postavením, právy a povinnostmi pachatelů a obětí trestných činů; postupy při vedení případu se specifiky vedení případů ve vztahu k pachatelům a specifiky poskytování pomoci obětem trestných činů; v závěrečné části pak řízením a provozem Služby a zvyšováním kvality probační a mediační činnosti.

Každé pravidlo i standard je výrok definující závazek Služby ve vztahu k jejím činnostem. Dále jsou definována kritéria, která dané pravidlo nebo standard naplňují. Je-li to relevantní, jsou u pravidla i standardu obsaženy také zdroje, ze kterých dané pravidlo nebo standard vyplývá nebo ve kterých jsou upraveny další podrobnosti jeho realizace.

DEFINICE POJMŮ

Pachatel – podezřelý, obviněný, obžalovaný nebo odsouzený. Pojem pachatel nikterak nepředjímá rozhodnutí soudu o vině, určuje jen postavení, v jakém se daná osoba nachází vůči Službě.

Oběť – oběť ve smyslu zákona o obětech trestných činů. Oběť trestného činu je fyzická osoba, které bylo nebo mělo být trestným činem, proviněním, nebo činem jinak trestným ublíženo na zdraví, způsobena majetková nebo nemajetková újma nebo na jejíž úkor se pachatel trestným činem obohatil. Pokud oběť následkem protizákonného jednání vůči své osobě zemřela, považuje se za oběť trestného činu její příbuzný v pokolení přímém, sourozenec, osvojenec, osvojitel, manžel nebo registrovaný partner, druh nebo osoba, které oběť ke dni své smrti poskytovala nebo byla povinna poskytovat výživu, utrpěli-li v důsledku smrti oběti újmu. Za oběť trestného činu se považuje každá osoba, která se sama cítí být

obětí trestného činu, pokud nebude prokázán opak. Postavení oběti není nijak ovlivněno ani v případě, kdy není zjištěn nebo odsouzen pachatel.

Služba – Probační a mediační služba

Desistence – proces ukončení páčání trestné činnosti

POSLÁNÍ A CÍLE PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBY

MOTTO

KRIMINALITU ODSTRANIT NEDOKÁŽEME, ALE PŘI PRÁCI S PACHATELI, OBĚTMI A JINÝMI LIDMI, KTERÝCH SE TRESTNÝ ČIN DOTKL, CHCEME PODPOŘIT ZAČÁTEK NOVÉHO PŘÍBĚHU.

SNAŽÍME SE O TO, ABY TO BYL PŘÍBĚH POZITIVNÍ ZMĚNY.

POSLÁNÍ PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBY

Probační a mediační služba usiluje o zprostředkování účinného a společensky prospěšného řešení konfliktů spojených s trestnou činností a současně organizuje a zajišťuje efektivní a důstojný výkon alternativních trestů a opatření s důrazem na zájmy poškozených, ochranu komunity a prevenci kriminality.

CÍLE PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ ČINNOSTI

Cílem probační a mediační činnosti je:

- zprostředkovat účinné a společensky prospěšné řešení konfliktů spojených s trestnou činností
- poskytnout pomoc obětem trestné činnosti
- podporovat pachatele v jejich začlenění do společnosti a v procesu desistence
- zajistit výkon alternativních trestů a opatření
- poskytovat relevantní podklady pro rozhodování orgánů činných v trestním řízení
- podílet se na prevenci trestné činnosti

PRAVIDLA PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ ČINNOSTI

SLUŽBA SE ŘÍDÍ RESTORATIVNÍM PŘÍSTUPEM

Služba usiluje o obnovu právních i společenských vztahů narušených trestným činem.

Služba se orientuje na nápravu způsobené újmy, přijetí odpovědnosti pachatele za její způsobení, pomoc oběti a zapojení komunity do procesu řešení trestné činnosti.

Služba upřednostňuje proces založený na spolupráci a účasti všech osob dotčených trestným činem a preferuje výsledky a řešení vycházející ze vzájemné dohody zúčastněných.

ZDROJE A VYSVĚTLENÍ:

- *Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/29/EU ze dne 25. října 2012, kterou se zavádí minimální pravidla pro práva, podporu a ochranu obětí trestného činu a kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2001/220/SVV*
- *Doporučení č. R (99) 19 Výboru ministrů členským státům k mediaci v trestních věcech*
- *Zákon o Probační a mediační službě*
- *Evropské fórum pro restorativní justici <https://www.euforumrj.org/>*
- *Institut pro restorativní justici <https://restorativni-justice.cz/>*

SLUŽBA VYTVÁŘÍ PŘEDPOKLADY K REALIZACI ODKLONŮ V TRESTNÍM ŘÍZENÍ NEBO ULOŽENÍ ALTERNATIVNÍHO TRESTU

Služba aktivně vytváří předpoklady k projednání věci v některém ze zvláštních druhů trestního řízení nebo k uložení a výkonu trestu nespojeného s odnětím svobody.

Služba zajišťuje pro orgány činné v trestním řízení kvalitní podklady pro další rozhodnutí o postupu ve věci na základě získaných informací. Navrhuje opatření snižující zjištěná rizika a zmírňující způsobenou újmu.

ZDROJE A VYSVĚTLENÍ:

- *Zákon o Probační a mediační službě*
- *Doporučení č. R (92) 16 Výboru ministrů členským státům k Evropským pravidlům o trestech a opatřeních realizovaných ve společenství*

SLUŽBA JE SOUČÁSTÍ SYSTÉMU ZACHÁZENÍ S PACHATELI I SYSTÉMU POSKYTOVÁNÍ POMOCI OBĚTEM TRESTNÝCH ČINŮ

Pracovník Služby ve své činnosti respektuje rozhodnutí a pokyny orgánů činných v trestním řízení a v souladu s posláním Služby s nimi spolupracuje.

Služba podporuje a realizuje multidisciplinární spolupráci se soudy, státními zastupitelstvími, Policií České republiky, Vězeňskou službou České republiky, orgány sociálního zabezpečení, orgány sociálně-právní ochrany dětí, školami a školskými zařízeními, neziskovými organizacemi, registrovanými církvemi a náboženskými společnostmi, obecními úřady a dalšími organizacemi, jejichž činnost souvisí s výkonem probační a mediační činnosti.

Pracovník Služby podporuje činnost multidisciplinárních týmů, reflektuje ve své práci její výstupy, popř. je aktivním členem týmů zaměřených na specifické oblasti týkající se probace a mediace a pomoci obětem trestných činů (multidisciplinární spolupráce zaměřená na

systemovou pomoc obětem trestných činů v regionu, multidisciplinární spolupráce zaměřená na děti a mládež ohrožené kriminalitou a na další oblasti).

Služba podporuje a realizuje spolupráci v mezinárodním kontextu. Působí formou aktivního členství v mezinárodních organizacích. Intenzivně se účastní vzájemné spolupráce, rozvíjí mezinárodní spolupráci a sdílí zkušenosti a příklady dobré praxe. Posiluje vliv České republiky v oblasti probace, mediace a sociální práce v trestní justici.

Služba zveřejňuje informace o své činnosti, kontakty a další relevantní údaje na webových stránkách a dalšími vhodnými způsoby.

ZDROJE A VYSVĚTLENÍ:

Služba je členem mezinárodních organizací:

- *CEP (Konfederace evropských probačních služeb): mezinárodní nevládní organizace sdružující evropské probační služby a další organizace, které se věnují probaci, mediaci a sociální práci v trestní justici. Cílem CEP je podporovat zejména prostřednictvím uplatňování alternativních sankcí a opatření účinnou politiku sociálního začleňování pachatelů trestné činnosti zpět do společnosti.*
- *EFRJ (Evropské fórum pro restorativní justici): mezinárodní nevládní organizace sdružující především evropské subjekty (zejména státní probační a mediační služby, univerzity, výzkumná centra ale i jednotlivce atd.), které se angažují na poli restorativní (obnovující) justice.*
- *RAN (Radicalisation Awareness Network) sdružuje odborníky zapojené do prevence radikalizace a násilného extremismu v celé Evropě, zvyšuje povědomí o radikalizaci, realizuje setkání předních odborníků z různých evropských zemí, podporuje a realizuje výměnu znalostí a zkušeností v oblasti boje proti radikalizaci a násilnému extremismu.*

Součinnost Probační a mediační služby se státními orgány a dalšími institucemi je upravena v zákoně o Probační a mediační službě.

Webové stránky Služby

RÁMEC ČINNOSTI SLUŽBY JE DÁN ZÁKONEM A DALŠÍMI RELEVANTNÍMI PŘEDPISY

Služba realizuje činnost na základě zákona o Probační a mediační službě a dalších relevantních zákonů, v souladu s ústavním pořádkem ČR, se zákony a ostatními právními předpisy a s právem Evropské unie, jakož i s mezinárodními smlouvami, kterými je Česká republika vázána.

Pracovník Služby vykonává činnost pouze v rozsahu zákonem svěřené pravomoci a v souladu s interními akty řízení. V rámci probační a mediační činnosti zasahuje do práv osob v jednotlivých případech jen za podmínek stanovených zákonem a v nezbytném rozsahu.

Pracovník Služby realizuje probační a mediační činnost v souladu s koncepčními materiály upravujícími rozvoj probace a mediace, předpisy upravujícími další oblasti chování a jednání zaměstnanců Služby a dalšími interními předpisy.

Pracovník Služby zná právní předpisy vztahující se k jeho práci a sleduje jejich novelizace a aktualizace.

Pracovník Služby zná relevantní mezinárodní dokumenty vztahující se k probaci, mediaci a trestní politice a ve své činnosti je uplatňuje.

ZDROJE A VYSVĚTLENÍ:

Klíčové právní předpisy pro výkon probační a mediační činnosti:

- *Zákon č. 257/2000 Sb. o Probační a mediační službě, ve znění pozdějších předpisů*
- *Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů*
- *Zákon č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů*
- *Zákon č. 218/2003 Sb. o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů*
- *Zákon č. 45/2013 Sb. o obětech trestných činů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů*
- *Vyhláška č.456/2009 Sb., o kontrole výkonu trestu domácího vězení*

Klíčové mezinárodní dokumenty

- *Doporučení č. R (99) 19 Výboru ministrů členským státům k mediaci v trestních věcech*
- *Doporučení č. R (92) 16 Výboru ministrů členským státům k Evropským pravidlům o trestech a opatřeních realizovaných ve společenství*
- *Doporučení Rec (2006) 2 Výboru ministrů členským státům k Evropským vězeňským pravidlům*
- *Doporučení CM/Rec (2010) 1 Výboru ministrů členským státům o probačních pravidlech Rady Evropy*
- *Doporučení CM/Rec (2014) 4 Výboru ministrů členským státům o elektronickém monitoringu*
- *Doporučení č. R (85) 11 o postavení oběti v rámci trestního řízení*
- *Doporučení č. R (87) 21 o pomoci obětem a prevenci viktimizace*
- *Doporučení č. R (97) 20 o sociálních opatřeních týkajících se delikvence mladistvých*
- *Doporučení č. (97) 12 o personálu zajišťujícím plnění sankcí a opatření*
- *Doporučení Rec (2000) 22 o zdokonalování implementace evropských pravidel o alternativních trestech a opatřeních*
- *Doporučení Rec (2003) 22 o podmíněném propuštění*
- *Standardní minimální pravidla OSN pro alternativní opatření nespojená s odnětím svobody, (usnesení 45/110)*
- *Evropská úmluva o předávání dohledu nad podmíněně odsouzenými a podmíněně propuštěnými pachateli ze dne 30. 11. 1964*
- *Směrnice Rady 2004/80/ES ze dne 29. 4. 2004 o odškodňování obětí trestných činů*
- *Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/29/EU ze dne 25. 10. 2012 o minimálních pravidlech pro práva, podporu a ochranu obětí trestného činu*

Klíčové strategické dokumenty:

- *Koncepce rozvoje probace a mediace do r. 2025*

Klíčové interní dokumenty:

- *Pracovní řád, Organizační řád, Spisový řád, interní metodické předpisy Služby*
- *Etický kodex zaměstnance Probační a mediační služby*

SLUŽBA VYKONÁVÁ ČINNOST PROFESIONÁLNĚ A NESTRANNĚ

Pracovník Služby jedná s klienty ohleduplně, s respektem a důstojně.

Pracovník Služby jedná transparentně. Jasně a srozumitelně předává informace o své roli, oprávněních, o trestním řízení, povinnostech pachatelů a právech obětí a další informace vztahující se k činnostem v kontextu trestního řízení.

Pracovník Služby vykonává činnosti, pro které má potřebnou odbornou kvalifikaci, a jedná v souladu se stanovenými pracovními postupy.

Pracovník Služby vykonává probační a mediační činnost bez předsudků a bez zvýhodňování či znevýhodňování osob, na které je výkon jeho činnosti zaměřen. Jedná nestranně, dodržuje ustanovení Etického kodexu zaměstnance Probační a mediační služby.

Služba má nastaven systém pro předcházení korupčním rizikům, přijímání a vyřizování podnětů týkajících se podezření na korupci a jiné nekalé jednání.

Pracovník Služby zachovává mlčenlivost o věcech, které se dozvěděl v souvislosti s výkonem své funkce; postupuje v souladu s legislativní úpravou ochrany osobních údajů.

ZDROJE A VYSVĚTLENÍ:

- *Etický kodex zaměstnance Probační a mediační služby*
- *Zákon o Probační a mediační službě*
- *Interní protikorupční program*
- *Interní předpisy Služby*
- *Webové stránky Služby*

STANDARDY PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ ČINNOSTI

POSTAVENÍ A PRÁVA PACHATELŮ A OBĚTÍ TRESTNÝCH ČINŮ

PACHATELÉ A OBĚTI TRESTNÝCH ČINŮ MAJÍ PRÁVO NA POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ

Pachatelům a obětem trestných činů jsou poskytovány informace o jejich právech a povinnostech, činnostech realizovaných Službou, možnostech postupu v jejich případě a případně o dalších relevantních institucích a organizacích, které jim mohou poskytnout pomoc.

ZDROJE A VYSVĚTLENÍ:

- *Zákon o Probační a mediační službě*
- *Zákon o obětech trestných činů*
- *Interní metodické předpisy Služby*
- *Doporučení č. R (85) 11 o postavení oběti v rámci trestního řízení,*
- *Doporučení č. R (87) 21 o pomoci obětem a prevenci viktimizace;*
- *Webové stránky Služby*

PACHATELÉ A OBĚTI TRESTNÝCH ČINŮ MAJÍ PRÁVO PODAT STÍŽNOST

Osoba, která má za to, že byla poškozena jednáním Služby nebo jejího pracovníka, má právo podat stížnost.

Informace o možnosti podat stížnost a o postupu jejího podání jsou veřejně přístupné a pracovník Služby je povinen v případě žádosti tyto informace žadateli předat.

Stížnosti jsou náležitě prošetřeny a stěžovatel je o způsobu řešení stížnosti ve stanovené lhůtě vyrozuměn.

ZDROJE A VYSVĚTLENÍ:

Směrnice Probační a mediační služby o stížnostech dostupná na webových stránkách Služby

SLUŽBA JE DOSTUPNÁ PRO PACHATELE A OBĚTI TRESTNÝCH ČINŮ

Pachatelé, oběti a další osoby zasažené trestným činem se mohou obracet na Službu a požadovat výkon probační a mediační činnosti nebo poskytnutí pomoci obětem trestných činů v souladu se zákonnou úpravou činnosti Služby, jejím posláním a kompetencemi. V zákonem stanovených případech lze probační a mediační činnost vykonávat jen na základě pověření nebo pokynu orgánu činného v trestním řízení.

Základní informace o probační a mediační činnosti, o Službě, o výsledcích její činnosti a další informace potřebné pro pachatele i oběti trestné činnosti, včetně kontaktních informací, jsou veřejně přístupné na webových stránkách Služby.

ZDROJE A VYSVĚTLENÍ:

- *Zákon o Probační a mediační službě*
- *Zákon o soudnictví ve věcech mládeže*
- *Zákon o obětech trestných činů*

- *Interní metodické předpisy Služby*
- *Webové stránky Služby*

VEDENÍ PŘÍPADU

SLUŽBA USILUJE O ZAPOJENÍ PACHATELŮ, OBĚTÍ TRESTNÝCH ČINŮ A KOMUNITY DO ŘEŠENÍ SITUACE SPOJENÉ S TRESTNÝM ČINEM

Pracovník Služby otevřeně a transparentně informuje pachatele i oběti trestných činů o smyslu své činnosti, o pracovních postupech a možnostech řešení situace spojené s trestným činem.

Pracovník Služby maximálně využívá metody práce, které vedou k posílení schopností a dovedností pachatele i oběti aktivně řešit důsledky trestného jednání.

Pracovník Služby seznamuje pachatele i oběť s písemnými výstupy činnosti a zapojuje je do jejich tvorby.

Pracovník zapojuje do řešení případu i další osoby dotčené trestnou činností, včetně zástupců komunity.

Pracovník se zohledněním situace a postojů pachatele i oběti nabízí vhodné nástroje k řešení situace spojené s trestným činem, např. mediaci mezi obětí a pachatelem, probační program, rodinnou skupinovou konferenci a další.

ZDROJE A VYSVĚTLENÍ:

- *Zákon o Probační a mediační službě*
- *Zákon o soudnictví ve věcech mládeže*
- *Zákon o obětech trestných činů*
- *Interní metodické předpisy Služby*

KAŽDÝ PŘÍPAD JE VEDEN ODPOVĚDNÝM PRACOVNÍKEM

Pro každý případ je určen pracovník, který odpovídá za vedení případu a pachatel či oběť, popř. další zainteresované osoby jsou s tímto pracovníkem seznámeni.

V případě nepřítomnosti tohoto pracovníka je vždy určen zastupující pracovník a pachatel či oběť, popř. další zainteresované osoby jsou s touto změnou seznámeni.

V případě trvalé či dlouhodobé změny vedoucího pracovníka je určen nový pracovník přebírající případ a pachatel či oběť, popř. další zainteresované osoby jsou s touto změnou seznámeni.

K jednotlivým úkonům v rámci vedení případu může být v souladu se zákonnou úpravou pověřen jiný pracovník. O tom jsou pachatel i oběť informováni.

ZDROJE A VYSVĚTLENÍ:

- *Zákon o Probační a mediační službě*
- *Zákon o soudnictví ve věcech mládeže*
- *Zákon o obětech trestných činů*
- *Interní metodické předpisy Služby*

ČINNOST SLUŽBY JE REALIZOVÁNA VE VHODNÉM PROSTŘEDÍ

Probační a mediační činnost, s výjimkou práce v terénu upravené příslušnými interními metodickými předpisy, probíhá v důstojném a bezpečném prostředí střediska Služby, které je v lokalitě dostupné pro pachatele, oběti a další osoby (zástupce partnerů Služby, zástupce komunity).

Probační a mediační činnost probíhá v prostorách s adekvátním vybavením pro vedení konzultací (technické vybavení, vhodný nábytek), které zajišťují soukromí, pocit bezpečí i ochranu před rušivými vjemy. Zvláštní pozornost je věnována uspořádání místností, ve kterých dochází k osobnímu setkávání pachatelů a obětí a poskytování služeb obětem.

ZDROJE A VYSVĚTLENÍ:

- *Zákon o Probační a mediační službě*
- *Zákon o soudnictví ve věcech mládeže*
- *Zákon o obětech trestných činů*
- *Interní metodické předpisy Služby*

SLUŽBA MÁ STANOVENY POSTUPY PRO ZAHÁJENÍ I UKONČENÍ SPOLUPRÁCE S PACHATELEM NEBO OBĚTÍ TRESTNÉHO ČINU

Služba spolupracuje s pachatelem i obětí v jednotlivých typech případů na základě zákonem stanoveného titulu, nebo v zákonem vymezených případech i bez něj.

Služba má stanoveny postupy pro zahájení činnosti v případě, včetně stanovení titulů, z jakých může být spolupráce zahájena, postupu pro oslovení pachatele nebo oběti, realizace první konzultace a nastavení pravidel další spolupráce.

Služba má stanovena pravidla pro ukončování spolupráce s pachatelem i obětí pro jednotlivé typy případů.

ZDROJE A VYSVĚTLENÍ:

- *Zákon o Probační a mediační službě*
- *Zákon o soudnictví ve věcech mládeže*
- *Zákon o obětech trestných činů*
- *Interní metodické předpisy Služby*

SLUŽBA VYCHÁZÍ PŘI SVÉ ČINNOSTI Z OBJEKTIVNÍCH INFORMACÍ

Pracovník Služby zjišťuje informace potřebné pro probační a mediační činnost z ověřitelných zdrojů, tvrzení obsažená v písemných výstupech této činnosti odůvodňuje a doplňuje informaci o zdrojích, ze kterých vychází.

ZDROJE A VYSVĚTLENÍ:

- *Interní metodické předpisy*

SLUŽBA ZOHLEDŇUJE INDIVIDUÁLNÍ POTŘEBY PACHATELŮ I OBĚTÍ TRESTNÝCH ČINŮ

Pracovník Služby dojednává s pachateli i oběťmi trestných činů konkrétní zakázku, která zohledňuje jejich potřeby, a způsob jejího plnění, vyhodnocování, případně kontroly.

Postupuje při této činnosti v souladu s posláním a cíli Služby, pověřením orgánů činných v trestním řízení, interními metodickými a dalšími předpisy Služby.

Pracovník Služby zvláště přihlíží ke specifickým potřebám dětí, mladistvých a osob ve věku blízkém věku mladistvých a ke specifickým potřebám zvláště zranitelných obětí trestných činů.

ZDROJE A VYSVĚTLENÍ:

- *Zákon o Probační a mediační službě*
- *Zákon o soudnictví ve věcech mládeže*
- *Zákon o obětech trestných činů*
- *Interní metodické předpisy Služby*

SLUŽBA REALIZUJE ČINNOSTI VČAS

Pracovník Služby aktivně usiluje o vstup do případů v co nejranějším stadiu trestního řízení, je aktivní ve vyhledávání vhodných případů zejména v rámci přípravného řízení a řízení před soudem, kde usiluje o včasné zahájení činnosti s cílem nabídky alternativního způsobu řešení trestní věci. Aktivně proto spolupracuje zejména s Policií ČR, státními zastupitelstvími a soudy.

Pracovník Služby vykonává probační a mediační činnost bez zbytečných průtahů a ve stanovených lhůtách.

Podklady pro orgány činné v trestním řízení jsou zpracovávány včas, obsahují relevantní a objektivní informace. O důležitých skutečnostech majících vliv na možné rozhodování orgánů činných v trestním řízení informuje pracovník orgány činné v trestním řízení bez zbytečného odkladu.

ZDROJE A VYSVĚTLENÍ:

- *Zákon o Probační a mediační službě*
- *Zákon o soudnictví ve věcech mládeže*
- *Zákon o obětech trestných činů*
- *Interní metodické předpisy Služby*

SLUŽBA VEDE TRANSPARENTNÍ DOKUMENTACI O PŘÍPADOVÉ PRÁCI

Pracovník Služby vede o činnosti a úkonech v každém jednotlivém případě spis.

Záznamy o každém provedeném úkonu jsou zaznamenány ve spise bez zbytečného odkladu.

Pachateli i oběti trestného činu je v souladu s interními předpisy Služby umožněno nahlížet do spisové dokumentace o nich vedené. O případném odmítnutí nahlížení je rozhodnuto v souladu s interními předpisy Služby a rozhodnutí je náležitě odůvodněno.

Pro jednotlivé oblasti probační a mediační činnosti je stanoven postup založení spisu i jeho ukončení a skartace.

ZDROJE A VYSVĚTLENÍ:

- *Zákon o Probační a mediační službě*
- *Občanský soudní řád*
- *Zákon o soudnictví ve věcech mládeže*
- *Zákon o obětech trestných činů*
- *Spisový řád a další interní předpisy Služby*

PRACOVNÍK SLUŽBY PRACUJE S PACHATELI STRUKTUROVANĚ A S JASNÝM CÍLEM

Pracovník Služby se při práci s pachatelem trestné činnosti zaměřuje na podporu desistence, tj. procesu vedoucího k ukončení páchaní trestné činnosti. Usiluje o navázání a udržení angažovaného profesionálního vztahu s pachatelem a využívá své komunikační dovednosti, empatii, asertivitu i důslednost. Aplikuje postupy, jejichž principem je aktivizace a motivace pachatele, jeho podpora v dosahování změn a sledování plnění stanovených cílů.

Pracovník Služby vyjadřuje respekt k pachateli jako k lidské bytosti a upřímný zájem o jeho problémy, snahu o odhalení příčin trestné činnosti i jiných souvisejících problémů a nabízí možné cesty k jejich řešení. Přitom využívá kontrolní nástroje a vede pachatele k odpovědnosti za trestné jednání, k uvědomění si jeho důsledků a aktivní nápravě způsobené újmy.

Pracovník Služby seznamuje pachatele s cíli své práce, v případech stanovených interními metodickými předpisy vytváří písemný plán spolupráce. Do tvorby plánu zapojuje pachatele a v co nejširší míře dbá na oprávněné zájmy oběti. Plán pravidelně vyhodnocuje a reviduje.

ZDROJE A VYSVĚTLENÍ:

- *Zákon o Probační a mediační službě*
- *Zákon o soudnictví ve věcech mládeže*
- *Zákon o obětech trestných činů*
- *Doporučení CM/Rec (2010) 1 Výboru ministrů členským státům o probačních pravidlech Rady Evropy*
- *Interní metodické předpisy Služby*

PRACOVNÍK SLUŽBY ANALYTICKY A STRUKTUROVANĚ PRACUJE S RIZIKY A POTŘEBAMI PACHATELE

Pracovník Služby po celou dobu vedení případu analyticky a strukturovaně pracuje s riziky a potřebami pachatele s cílem snížit rizika recidivy a újmy. Shromažďuje a vyhodnocuje důležité informace pro analýzu rizik a potřeb. Rozlišuje rizika recidivy a újmy, statické a dynamické faktory, důsledně ověřuje potřebné informace. Pracovník Služby na základě výsledné analýzy těchto rizik a potřeb volí adekvátní způsoby práce a průběžně vyhodnocuje jejich účinnost. Zpracovává výsledky analýzy rizik a potřeb pachatele do zpráv pro orgány činné v trestním řízení. Usiluje o eliminaci či zmírnění rizik s cílem nápravy pachatele a ochrany společnosti.

ZDROJE A VYSVĚTLENÍ:

- *Riziko recidivy: riziko opětovného spáchání trestného činu (týmž pachatelem, obdobná trestná činnost)*
- *Riziko újmy: míra závažnosti důsledků opakovaného trestného činu*
- *Statické faktory: faktory ovlivňující riziko recidivy, které jsou neměnné (popř. dlouhodobě neměnné), např.: věk, pohlaví*
- *Dynamické faktory: faktory ovlivňující riziko recidivy, které lze ovlivnit, změnit, např.: kvalifikace, sociální kontakty, úroveň bydlení apod.*
- *Zákon o Probační a mediační službě*
- *Zákon o soudnictví ve věcech mládeže*

- *Zákon o obětech trestných činů*
- *Doporučení CM/Rec (2010) 1 Výboru ministrů členským státům o probačních pravidlech Rady Evropy*
- *Interní metodické předpisy Služby*

PŘÍPADOVÁ PRÁCE S OBĚŤMI TRESTNÉHO ČINU

SLUŽBA NABÍZÍ A REALIZUJE POMOC OBĚTEM TRESTNÝCH ČINŮ

Pracovník Služby v rámci případové práce s pachatelem aktivně nabízí pomoc obětem.

Služba poskytuje pomoc obětem, které se na ni obrátí.

Služby obětem jsou poskytovány ve všech fázích trestního řízení.

Cílem poskytovaných služeb je pomoci oběti vyrovnat se s následky trestného činu, pochopit kontext, ve kterém k trestnému činu došlo a získat morální i hmotnou satisfakci, a to pokud možno za využití restorativních přístupů.

Pracovník Služby dbá na předcházení sekundární viktimizace oběti.

Obětem jsou poskytovány informace o dalších dostupných službách.

ZDROJE A VYSVĚTLENÍ:

- *Sekundární viktimizace: druhotné zranění, újma oběti, způsobená po samotném trestném činu, např. nevhodnou reakcí sociálního okolí oběti či nevhodným přístupem a zacházením s obětí*
- *Zákon o obětech trestných činů*
- *Zákon o Probační a mediační službě*
- *Zákon o soudnictví ve věcech mládeže*
- *Interní metodické předpisy Služby*
- *Doporučení č. R (85) 11 o postavení oběti v rámci trestního řízení*
- *Doporučení č. R (87) 21 o pomoci obětem a prevenci viktimizace*
- *Směrnice Rady 2004/80/ES ze dne 29. 4. 2004 o odškodňování obětí trestných činů*
- *Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/29/EU ze dne 25. 10. 2012 o minimálních pravidlech pro práva, podporu a ochranu obětí trestného činu*

VÝSTUPY Z PŘÍPADOVÉ PRÁCE

SLUŽBA ZPRACOVÁVÁ PODKLADY PRO ROZHODOVÁNÍ ORGÁNŮ ČINNÝCH V TRESTNÍM ŘÍZENÍ

Pracovník Služby v přípravném řízení zpracovává včasnou, objektivní, úplnou a aktuální zprávu pro účely rozhodnutí orgánů činných v trestním řízení obsahující ověřené informace z činnosti pracovníka Služby. Ve zprávě se vyjadřuje k vhodnosti uplatnění odklonu nebo uložení alternativního trestu na základě analýzy rizik a potřeb a doporučuje konkrétní opatření směřující ke změně chování pachatele a ošetření zjištěných rizik.

Pracovník Služby zpracovává písemné zprávy o výkonu uložených opatření v případech upravených v interních předpisech.

Z realizované mediace mezi pachatelem a obětí zpracuje pracovník Služby zprávu obsahující výsledek mediačního setkání, která může být využita pro účely trestního řízení.

Písemné výstupy z činnosti pracovníka Služby jsou objektivizovány a obsahují jednoznačná stanoviska, závěry či návrhy opatření.

ZDROJE A VYSVĚTLENÍ:

- *Zákon o Probační a mediační službě*
- *Trestní řád*
- *Zákon o soudnictví ve věcech mládeže*
- *Zákon o obětech trestných činů*
- *Interní předpisy Služby*

ŘÍZENÍ A PROVOZ SLUŽBY

SLUŽBA STANOVUJE METODICKÉ POSTUPY V ODBORNÝCH AGENDÁCH

Služba vytváří v souladu s vnitřními předpisy Služby a tímto dokumentem interní metodické pokyny upravující pravidla a postupy práce pracovníků Služby pro činnost v oblasti probačního dohledu, práce s mládeží, výkonu trestu obecně prospěšných prací, parole, trestu domácího vězení, přípravného řízení a trestu zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce. Dále může vytvářet metodické předpisy pro další odborné oblasti.

Metodické předpisy obsahují zejména cíle práce a používané metody a techniky v konkrétních situacích. Metodické předpisy upravují také četnost a formu setkávání v definovaných případech a další požadavky na činnost pracovníků Služby.

ZDROJE A VYSVĚTLENÍ:

- *Zákon o Probační a mediační službě*
- *Statut Probační a mediační služby*
- *Metodické pokyny a manuály a další interní předpisy Služby*

SLUŽBA PODPORUJE ODBORNÝ ROZVOJ ZAMĚSTNANCŮ

Služba zajišťuje všem pracovníkům vstupní a základní vzdělávání a následně podporuje další prohlubování a rozvíjení znalostí a dovedností pracovníků. Jednotlivým pozicím v rámci Služby odpovídají specifické vzdělávací programy, které upravují obsah a rozsah vzdělávání a také způsob ověření získaných znalostí a dovedností.

Pracovníci jsou povinni soustavně prohlubovat a rozvíjet své znalosti a dovednosti k výkonu sjednané práce, zejména se aktivně seznamovat s novými vnitřními a právními předpisy a odbornými poznatky.

ZDROJE A VYSVĚTLENÍ:

- *Zákoník práce*
- *Zákon o Probační a mediační službě*
- *Statut Probační a mediační služby*
- *Pracovní řád a další interní předpisy Služby*

SLUŽBA ZAJIŠŤUJE METODICKÉ VEDENÍ PRACOVNÍKŮ SLUŽBY

Metodické vedení zajišťuje soulad výkonu práce pracovníků Služby s interními metodickými předpisy. Je realizováno zejména prostřednictvím pravidelných setkání odborných

pracovníků ředitelství Služby se středním managementem působícím na úrovni řízení pracovníků v jednotlivých soudních krajích a odbornou podporou krajských metodiků zaměřených na jednotlivé odborné oblasti.

ZDROJE A VYSVĚTLENÍ:

- *Pracovní řád Probační a mediační služby*
- *Organizační řád Probační a mediační služby*
- *Další interní předpisy Služby*

SLUŽBA ZAJIŠŤUJE PÉČI O PRACOVNÍKY SLUŽBY A DBÁ NA PREVENCI SYNDROMU VYHOŘENÍ

Pracovníkům Služby je poskytována případová skupinová supervize, supervize individuální a týmová. Účelem supervizí je jak podpora profesionality probační a mediační činnosti, tak i prevence syndromu vyhoření, řešení případných problémových vztahů na pracovišti, v pracovním týmu. Vedoucím pracovníkům je dále poskytována supervize manažerská, zaměřená na vedení týmu střediska či v rámci soudního kraje.

Pracovníkům Služby je poskytována další podpora pro jejich osobní rozvoj a péči o sebe a dobrou atmosféru na pracovišti v souladu s interními předpisy Služby.

Pracovníci Služby mohou managementu Služby předávat své podněty ke zlepšení bezpečnosti, kvality a efektivity práce a také podávat stížnosti v případě, že jsou přesvědčeni o porušování svých zaměstnaneckých práv.

Pracovníci Služby jsou pravidelně hodnoceni a tato hodnocení jsou rozvojově zaměřena.

ZDROJE A VYSVĚTLENÍ:

- *Zákoník práce*
- *Pracovní řád Probační a mediační služby*
- *Směrnice o hodnocení zaměstnanců*
- *Kolektivní smlouva Probační a mediační služby se Základní organizací Odborového svazu státních orgánů a organizací při ČR – Probační a mediační službě*

SLUŽBA ZAJIŠŤUJE ODPOVÍDAJÍCÍ PODMÍNKY PRO VÝKON ČINNOSTI

Služba sleduje zátěž pracovníků Služby na úrovni středisek i jednotlivců a v rámci dostupných zdrojů usiluje o rovnoměrné zatížení pracovníků Služby s cílem dosáhnout optimálního zatížení umožňujícího dostatečný rozsah a kvalitu práce v každém individuálním případě.

Služba zajišťuje pracovníkům Služby odpovídající pracovní podmínky a vybavení, včetně ochranných pomůcek v souladu s potřebami vykonávaných činností.

ZDROJE A VYSVĚTLENÍ:

- *Zákoník práce*
- *Pracovní řád Probační a mediační služby*
- *Koncepce rozvoje probace a mediace do r. 2025*
- *Interní předpisy Služby*

SLUŽBA MÁ SYSTÉM PRO ŘÍZENÍ RIZIK A PŘEDCHÁZENÍ RIZIKŮM

Služba předchází rizikům, která mohou při jejích činnostech vzniknout.

Služba zajišťuje bezpečné prostředí na střediscích.

Služba má pro jednotlivé krizové a rizikové situace stanoveny postupy, se kterými jsou pracovníci seznámeni.

ZDROJE A VYSVĚTLENÍ:

- *Pracovní řád Probační a mediační služby*
- *Směrnice Probační a mediační služby o systému řízení základních rizik*
- *Katalog základních rizik, Katalog korupčních rizik*
- *Další interní předpisy Služby*

ZVYŠOVÁNÍ KVALITY

SLUŽBA ZAJIŠŤUJE KONTROLU KVALITY PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ ČINNOSTI

Služba má nastaven systém interních kontrol.

Služba spolupracuje při výkonu kontrol realizovaných oprávněnými externími subjekty.

Výstupy z kontrol, poznatky z vyřizování stížností a podnětů, výstupy ze supervizí a jiných relevantních procesů jsou zohledňovány v činnosti a v dalším rozvoji Služby.

ZDROJE A VYSVĚTLENÍ:

- *Interní předpisy Služby*

SLUŽBA VE SVÉ ČINNOSTI APLIKUJE NEJNOVĚJŠÍ POZNATKY

Pracovníci Služby ve své činnosti uplatňují nejnovější poznatky a zkušenosti z oblasti probace a mediace, restorativní justice, trestněprávní politiky, kriminologie a dalších relevantních oborů.

Služba ve své činnosti reflektuje zahraniční trendy, poznatky a zkušenosti dobré praxe.

Služba v maximální možné míře aplikuje do své praxe doporučení vyplývající z výzkumů zaměřených na efektivitu alternativních řešení trestních věcí, efektivitu probace, mediace a další témata související s činností Služby.

ZDROJE A VYSVĚTLENÍ:

- *Dlouhodobá spolupráce Služby s Institutem pro kriminologii a sociální prevenci*
- *Koncepce rozvoje probace a mediace do r. 2025*
- *Strategie rozvoje restorativní justice v ČR*